

Posudek diplomové práce

Diplomand:	Jaroslava Synáčová
Studijní obor:	španělština
Téma práce:	„Roztříštěný svět Enrique Lihna“
Rozsah:	74 str.
edoucí:	Doc. PhDr. Hedvika Vydrová
Oponent:	PhDr. Michal Fousek, PhD.
Datum obhajoby:	19. 9. 2007

V úvodu svého posudku chci zmínit tři věci. 1) Jaroslava Synáčová si zvolila pro svou diplomní práci básnické dílo Chilana Enrique Lihna, který je u nás prakticky neznámý. Přestože jde o výraznou osobnost chilské a hispanoamerické literatury druhé poloviny 20. století, nepatří ani v tamějším kontextu k autorům příliš vyhledávaným kritiky, editory a čtenáři. Její práce je tedy nepochybně záslužná a zároveň možná nabízí jisté vysvětlení onoho výše zmíněného nezájmu. 2) Diplomandka pracovala zcela samostatně. 3) Prokázala schopnost (podepřenou také jejím paralelním studiem na Fakultě sociálních věd) nahlédnout svébytné literární dílo, zakotvené v konkrétní literární tradici, v mnohem širších souvislostech soudobého myšlení.

Celkovému pojetí práce odpovídá i její rozvržení. Zhruba polovina je věnována reflexi okolností, v nichž Lihnova tvorba kotví. Především tzv. společnosti pozdní doby a postmodernismu jako konceptu, který rysy této doby pojmenovává, a dále vývojovým tendencím hispanoamerické a zejména chilské literatury 20. století. Jak autorka sama podotýká, její charakteristika postmodernismu je výběrová, tzn. že se soustředí na ty rysy, které jí připadají relevantní pro možnost nahlédnout jejich prismatickým do Lihnova díla. Proti tomu nelze nic namítat a myslím, že J. Synáčová prokazuje skutečnou znalost problematiky, nikoli pouze dobovou uchvácenost jistým trendem, ale přesto postrádám v jejích hodnotících soudech jistý odstup od tohoto pohledu. Zmiňované atributy (vyprázdňenost, ztráta centra, narcismus, fragmentárnost atd.) jsou v soudobé společnosti jistě zřetelně pozorovatelné, ale nabízí se otázka, zda jsou absolutní či alespoň většinové. Je např. možné, že ztráta centra nezasahuje každého jedince, nebo že oslabení tradičních „center“ či jistot je vyvažováno nalézáním nových.

Druhou část práce - „Básnický svět Enrique Lihna“ - otevírá stručný nástin Lihnova života (patřilo by se uvést datum spisovatelovy smrti). V podkapitole 4.2. autorka uvádí Lihново dílo do jistých souřadnic s jinými osobnostmi hispanoamerické literatury. Opírá se zřejmě o Galindovu studii, takže na jeho vrub asi padá poněkud svévolný výběr „souputníků“ (Parra, Cardenal, Paz, Cisneros, Pacheco- str. 32). Naproti tomu oddíl 4.3., zabývající se chilským triem Neruda – Lihn – Parra, pokládám za plně zdůvodněný a funkční (zejména vztah s Parrou) pro další úvahy o Lihnově básnickém universu.

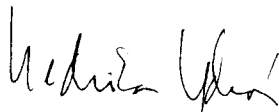
Podobný problém s výběrem osobností jako v 4.2. vidím i v podkapitolce 4.4.1.2., kde diplomandka zkoumá vztah slova a reality v hispanoamerické poezii na díle Borgese, Paze, Parry a Pacheca. Z odkazu „Sucre“ na str. 42 a 43 není jasné, zda i zde se opírá o cizí výběr (předpokládám, že je zmiňován venezuelský kritik Guillermo Sucre, není však uveden v závěrečné bibliografii). Jinak je celý oddíl 4.4.1. „Vztah slova a reality“ velice zajímavý a svým závěrem o potlačení komunikační funkce jazyka v postmoderní literatuře vybízí k diskusi.

Básnický svět Enrique Lihna sleduje diplomandka ve dvou liniích: jako cestu od existencialismu k metapoezii a dále v scelujícím tématu odcizení. Pokud jde o tuto druhou

linii, J. Synáčová odkazuje v poznámce na inspirační roli přednášek F. Noguerolové na Universidad de Salamanca (neměla by být uvedena i v bibliografii?), ale nemyslím, že by to ubíralo na hodnotě jejích vlastních analýz. Za zvlášť zdařilý pokládám oddíl 4.5.2. o prostorovém odcizení a četbě města, na který navazuje pasáž 4.5.3. o odcizení kulturám, podobně jako oddíl 4.5.5. o odcizení historii souvisí s tématem odcizení v čase (4.5.1.) Jako stěžejní pro pochopení Lihna mi připadá oddíl 4.5.4. o odcizení básnickému řemeslu. Motiv neexistujícího mostu nás vrací k již pojednanému tématu jazykové komunikace a možná v něm tkví i odpověď na latentní otázku celé práce: proč zůstalo Lihново dílo v jistém ústraní obecného i odborného zájmu. Tato okolnost vyvstává zvlášť zřetelně v komparaci s Parrou. (Míří k tomu i zmiňované Binnsovy názory na cestu od anti-poezie k hranici ticha a optimismu – str. 36.) Zde by bylo možné se ještě vrátit k parodii jako projevu postmoderní estetiky. Oproti Hutcheonové bych se klonila spíše k názoru Jamesonovu, že parodie ještě stále vyžaduje vědomí jisté normy (a je tedy „méně postmoderní“ než třeba pastiche). Přítomnost parodie a její význam jsou, podle mého názoru, zásadnější u Parry než u Lihna. Diplomandka se sice v závěrečném oddílu 4.6. věnovaném výrazovým prostředkům Lihnova díla (rozbití básnického subjektu, fragmentace, intertextualita) této problematiky také dotýká, ale tlačena zřejmě časem, jen okrajově. V kratičkém oddílu o parodii a ironii vlastně uvádí pouze příklady ironie.

Závěrem:

Diplomní práce Jaroslavy Synáčové je nesporně přínosná. Nejen tím, že „objevuje“ pro české prostředí Lihnovu poezii, ale že podněcuje k přemýšlení o některých závažných jevech soudobého světa a umění. Oceňuji také formulační úroveň práce. Navrhuji, aby byla hodnocena jako **výborná**.

Doc. PhDr. Hedvika Vydrová

V Praze 15. 9. 2007